

22.06.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**22 Haziran 2023
Perşembe**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

22 Haziran 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7318)
- Özbekistan Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7319)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7320)

ATAMA KARARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2023/308)

YÖNETMELİKLER

- Basın İlan Kurumu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Ön Lisans ve Lisans Yabancı Dil Hazırlık ve Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Özbekistan Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2019/6 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/3 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/9 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/4 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2019/42 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/5 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/12 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/6 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/14 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/7 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/17 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/8 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/22 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/9 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/27 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/10 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/38 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/11 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/39 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/12 Sayılı Kararı

TMO'dan özel sektöre “hasat zamanı ürün alın” çağrısı

Hububat alım piyasasında adeta tek başına kalan Toprak Mahsulleri Ofisi, un regülasyonunun sona erdiğini hatırlatarak yeni sezondaki satış kriterlerini açıkladı.

Ali Ekber YILDIRIM

Hububat alım piyasasında adeta tek başına kalan Toprak Mahsulleri Ofisi, un regülasyonunun sona erdiğini hatırlatarak yeni sezondaki satış kriterlerini açıkladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 6 Haziran'da Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ekmeklik buğdayın tonunu 8 bin 250 liradan alacağını ve üreticiye ton başına 1000 lira prim ödeneceğini açıkladı. Ancak serbest piyasada ekmeklik buğdayın tonu 5,5- 6 bin liraya kadar düştü. Bu fiyata rağmen tüccarlar buğday almaya pek istekli değil.

Toprak Mahsulleri Ofisi yaptığı basın açıklamasında sanayicileri ve tüccarları piyasaya girerek ürün almaları çağrısında bulundu. Ofis'in açıklamasında şu bilgilere yer verildi: “Yeni sezonda üreticiden aldığımız ürünler, alım fiyatının üzerine her türlü maliyet (depolama + personel + finansman vb.) ilave edilmek suretiyle oluşacak satış fiyatı üzerinden satılacaktır. Sanayicilerimiz ve hububat ticareti ile iştil eden sektörün bu hususu dikkate alarak ihtiyaçlarını hasat sezonunda tedarik etmeleri menfaatlerine olacaktır.”

“Hasatta ürün almayan sonra pahalıya alacak” mesajı

Toprak Mahsulleri Ofisi yaptığı bu açıklama ile un sanayicileri ve hububat ticareti yapanlara “şimdi ürün almazsanız yarın çok daha yüksek fiyatla almak durumunda kalırsınız “ mesajı veriliyor. Satış fiyatı ile ilgili kriterler veriliyor ama satış fiyatı verilmiyor. Oysa geçmiş yıllarda aylık bazda satış fiyatı açıklanıyordu. Bunu hesaplamak çok zor değil. Alım fiyatı belli, maliyetler belli. Buradan Eylül, Ekim, Kasım, Aralık ve sonrası için bir satış fiyatı açıklanırsa tüccar ve sanayici hesabını yapar ve ona göre ürün alıp almamaya karar verir. Aynı şekilde üretici de ürününü satıp satmama konusunda daha rahat karar almış olur. Geçen yıl buğdaya yatırım yapan veya elinde tutan üreticiler zarar ettiği için bu yıl herkes buğdayı satmak istiyor. Satıcı çok alıcı çok az. Toprak mahsulleri Ofisi, birçok yerde tek alıcı konumunda. Bu nedenle randevu konusunda depo konusunda sorunlar yaşanıyor. Ofis, bu açıklama ile özel sektörü piyasaya çekmeye çalışıyor ama satış fiyatı verilmeden bunu başarması biraz zor.

Hasatta yüzde 10’a ulaşıldı

Hava şartları, yağışlar nedeniyle bu yıl hasat gecikti. Toprak mahsulleri Ofisi’nin açıklamasına göre hasadın henüz yüzde 10’u gerçekleşti. Açıklamada hasatla ilgili özetle şöyle deniliyor: “Ülkemizde hububat hasadı Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri ile Kıyı Ege’de yoğun bir şekilde devam etmekte olup Marmara ve İç Anadolu Bölgesinde ise lokal olarak başlamıştır. Ülke genelinde hububat hasadı yaklaşık %10 seviyesinde olmakla birlikte yoğunlaşarak devam etmektedir.”

Fiyat hatırlatması

Piyasada fiyatlar düşüncü Ofis’in açıklamasında alım fiyatları hatırlatılarak: “ TMO hububat alım fiyatları 6 Haziran 2023’te Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ekmeklik buğdayda 8.250 TL/Ton, arpada ise 7.000 TL/Ton olarak açıklanmıştır. Bu fiyatlara ek olarak Bakanlığımız tarafından hububat üretiminin teşvik edilmesi amacıyla 2023 yılında Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı üreticilerimize buğdayda 1.000 TL/Ton ve arpada 500 TL/Ton ilave hububat üretim primi desteği verilecektir.” bilgisine yer verildi.

Satış politikasında değişiklik

TMO’nun açıklamasında, hububat alımları için 310’u kendi işyeri, 230’u ise sözleşme imzaladığı lisanslı depolar olmak üzere ülke genelindeki 500’ün üzerindeki noktada alım faaliyetinin sürdüğü belirtilerek şu değerlendirmeye yer verildi: “Hasat devam eden yerlerde tüm imkanlarımız seferber edilerek alım noktalarının sayısı artırılmakta, günlük randevu kapasiteleri ise azami seviyelere yükseltilmektedir. TMO alım fiyatları, referans fiyatlar olup üreticilerimizin piyasaya ürün satışlarında bu hususu dikkate almaları uygun olacaktır. TMO’nun ana faaliyet kollarından biri olan alım politikası, üreticimizin memnuniyeti ve üretimin sürdürülebilirliği için önemli bir araç olmakla birlikte TMO’nun piyasa istikrarını tesis etme, üretici ve tüketici arasındaki dengeyi kurma yönüyle kullandığı bir diğer ana faaliyeti de satış politikalarıdır. Bilhassa geçtiğimiz birkaç sezonda, yaşanan pandemi, kuralık ve

22.06.2023

savaş gibi olağanüstü koşullar karşısında bu koşullara uygun satış politikaları geliştirilmiş, “un regülasyonu” adı altında buğday satış politikası uygulanmıştır. Olağanüstü koşulların olumsuz etkilerinin ortadan kalkması ve yeni sezon ürün arzındaki bolluk beklentisi neticesinde 2023 yılı Mayıs ayı sonu itibariyle un regülasyon çalışmalarımız sonlandırılmıştır. Yeni sezonda üreticiden aldığımız ürünler, alım fiyatının üzerine her türlü maliyet (depolama + personel + finansman vb.) ilave edilmek suretiyle oluşacak satış fiyatı üzerinden satılacaktır. Sanayicilerimiz ve hububat ticareti ile iştigal eden sektörün bu hususu dikkate alarak ihtiyaçlarını hasat sezonunda tedarik etmeleri menfaatlerine olacaktır.”

ABD'den laboratuvarada üretilen tavuk etinin satışına onay

ABD Tarım Bakanlığı, iki şirkete laboratuvarada hayvan hücrelerinden üretilen tavuk etinin satışı için onay verdi. Böylece ABD, Singapur'un ardından hücreden üretilen etin satışına izin veren ikinci ülke oldu.

ABD Tarım Bakanlığı, ilk kez laboratuvarada hayvan hücrelerinden üretilen tavuk etinin satışını onayladı.

Upside Foods ve Good Meat şirketleri, laboratuvarada yetiştirilen etleri satmak için ABD Tarım Bakanlığının nihai onayını aldıklarını duyurdu.

Good Meat'den yapılan açıklamada, söz konusu onayın, doğrudan hayvan hücrelerinden üretilen tavuk etinin artık Amerikalı tüketicilere satılabileceği anlamına geldiği belirtildi.

Daha önce ABD Gıda ve İlaç İdaresinin (FDA) söz konusu etin yenmesinin güvenli olduğunu kabul ettiği anımsatılan açıklamada, Good Meat'in 2020 ve 2021'de de Singapur'da laboratuvarada üretilen tavuk eti için çok sayıda düzenleyicinin onayını aldığı kaydedildi.

Açıklamada, Good Meat'in yetiştirdiği ilk tavuk etinin şef ve restoran işletmecisi José Andrés tarafından ABD'nin başkenti Washington'da bir restoranda satışa sunulacağı aktarıldı.

Upside Foods'dan yapılan açıklamada da şirketin ürettiği tavuk etinin Michelin yıldızlı şef Dominique Crenn'e ait San Francisco'daki Bar Crenn'de piyasaya sürüleceği bildirildi.

Böylece ABD, Singapur'un ardından hücreden üretilen etin satışına izin veren ikinci ülke oldu.

Kurban fiyatları cep yakıyor

Kurban Bayramı'na sayılı günler kalan, canlı et fiyatlarındaki bir yıllık yükseliş dikkat çekici boyuta ulaştı. Büyükbaş hayvanların canlı kilogramının fiyatı 147 lira 7 kuruşa, küçükbaş fiyatının ise 129 lira 62 kuruşa ulaştı.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, kurban fiyatlarındaki değişime dair bilgi verdi.

Bayraktar, ülke ortalamasına göre büyükbaş hayvanların canlı kilogramının fiyatı 147 lira 7 kuruş, küçükbaş fiyatının ise 129 lira 62 kuruş olduğunu kaydetti.

"Geçen yıla göre büyükbaşta yüzde 140.5, küçükbaşta yüzde 103.9 artış var" diye Bayraktar, ortalama kilo fiyatın büyükbaşta 61 liradan 147 lira, küçükbaşta 64 liradan 130 liraya yükseldiğini kaydetti.

Birlik başkanı, "Başta yem olmak üzere işçilik, veteriner, ilaç, elektrik, nakliye vb. gibi masraflardaki artışlar kurbanlık fiyatlarını etkiledi" ifadesini kullandı.

TOPLAM 3 MİLYON 385 BİN KURBANLIK HAYVAN KESİLECEK

Bayraktar'ın verdiği bilgiye göre bu yıl yaklaşık 785 bin büyükbaş, 2 milyon 600 bin küçükbaş olmak üzere 3 milyon 385 bin kurbanlık hayvan kesilecek.

Büyükbaşta yüzde 10 azalma olacak. Bu hayvanlar için 69.3 milyar lira ödeneceği tahmin ediliyor.

17 bakanlıkta 68 bakan yardımcısı atandı

Bakan yardımcılıklarına atamalara ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Resmi Gazete'de yayımlandı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, yeni dönemde ağırlıklı Maliye kökenli isimlerle çalışacak.

ANKARA (EKONOMİ)

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla yayımlanan atama kararı ile 17 bakanlıkta görev yapacak 68 Bakan Yardımcısı belli oldu. Bakan Yardımcılarından bir kısmı yerini korurken, daha önce milletvekilliği yapmış isimlerden bir kısmı da yeni Bakan Yardımcısı olarak atandı.

Kiminle çalışacağı ekonomi çevreleri tarafından merak edilen Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, yeni dönemde ağırlıklı Maliye kökenli isimlerle çalışacak.

Abdullah Erdem Cantimur

Daha önce serbest mali müşavir olarak görev yapan Cantimur AK Parti'nin kurucu üyeleri arasında yer alıyor. Kütahya'dan 22. Dönem milletvekilliği yapan Cantimur, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmeden önce de Bakan Yardımcılığı görevini yürütmüştü.

İsmail İlhan Hatipoğlu

Gelirler Genel Müdürlüğünde daire başkanlığı, Gelir İdaresi Başkan Yardımcılığı, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü yapan Hatipoğlu, Maliye Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı görevinde de bulundu. Ayrıca İç Denetim Koordinasyon Kurulu

başkanlığı yanı sıra Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulu üyeliği görevlerini de yürüttü.

Osman Çelik

2016 yılında Hazine Müsteşarlığı görevi yürüten Çelik, bu süreçte İslam Kalkınma Bankası'nda da İcra Kurulu Üyesi olarak görev yaptı. KOSGEB İcra Kurulu üyeliği de yapan Çelik 2017 yılında Eximbank Yönetim Kurulu Başkanlığına getirildi ve 2021'e kadar bu görevi yürüttü. Bu dönemde (2018) Vakıf Katılım Bankası'nda Yönetim Kurulu Üyesi de yapan Osman Çelik, geçen yıl 25 Mart'tan bu yana ise Vakıf Katılım Bankası Genel Müdürü olarak görev yapıyordu.

Zekeriya Kaya

Maliye Bakanlığı kökenli olan Zekeriya Kaya, daha önce Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı grup müdürlüğü yanı sıra Vergi Denetim Kurulu ile Gelir İdaresi Başkanlığı'nda grup başkanlığı görevlerini yürüttü. Merkez Bankası Denetleme Kurulu üyesi olarak 2017 yılından bu yana görev yapan Kaya, Gelir İdaresi Daire Başkanlığı görevini de yürütüyordu.

Diğer bakan yardımcılıklarına atamalar ise şöyle;

Adalet Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Akın Gürlek, Hasan Yılmaz, Niyazi Acar ve Ramazan Can, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Leman Yenigün, Rıdvan Duran, Sevim Sayim Madak ve Zafer Tarikdaroğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Adnan Ertem, Ahmet Aydın, Faruk Özçelik ve Lutfihak Alphan atandı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Fatma Varank, Hasan Suver, Refik Tuzcuoğlu ve Vedad Gürgen atanırken, İçişleri Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Bülent Turan, Mehmet Aktaş, Mehmet Sağlam ve Münir Karaloğlu, Kültür ve Turizm Bakanlığı bakan yardımcılıklarına ise Batuhan Mumcu, Gökhan Yazgı, Nadir Alparslan ve Serdar Çam getirildi.

Milli Eğitim Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Celile Eren Ökten, Kemal Şamlıoğlu, Nazif Yılmaz ve Ömer Faruk Yelkenci, Milli Savunma Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Alparslan Kavaklıoğlu, Bilal Durdalı, Celal Sami Tüfekçi ve Şuay Alpay, Sağlık Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Huzeyfe Yılmaz, Hüseyin Kürşat Kırbıyık, Şuayıp Birinci ve Tolga Tolunay atandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Ahmet Yozgatlıgil, Çetin Ali Dönmez, Oruç Baba İnan ve Zekeriya Çoştur getirildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Ahmet Bağcı, Ahmet Gümen, Ebubekir Gizligider ve Veysel Tiryaki görevlendirildi.

22.06.2023

Ticaret Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Mahmut Gürcan, Mustafa Tuzcu, zgr Volkan Ađar ve Sezai Uarmak getirildi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Durmuř nvar, Enver İskurt, Osman Boyraz ve mer Fatih Sayan atandı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bakan yardımcılıklarına Abdullah Tancan, Ahmet Berat onkar, Nevzat şatiroğlu ve Zafer Demircan getirildi.

Söz konusu atamalar, 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2, 3 ve 4'nc maddeleri gereğince yapıldı.

Merkez Bankası'nın faiz kararı ne olacak?

Merkez Bankası Başkanlığı'na Hafize Gaye Erkan'ın atanmasının ardından ilk faiz kararı bugün açıklanacak. Merkez'in 27 ay sonra ilk kez faiz artırımına gideceği düşünülüyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK), yeni yönetimi dönemindeki ilk faiz kararı bugün saat 14.00'te belli olacak.

28 Mayıs seçimlerinin ardından başlayan tartışmalar ve bugünkü kritik toplantının ardından, Merkez Bankası'nın Mart 2021'den sonra ilk kez faiz artırımına gideceği öngörülüyor. Ekonomistlerin genel görüşü, ekonomi yönetiminin güven vermesi için yüzde 8,5 olan politika faizinin en az yüzde 20'lere çıkarılması gerektiği yönünde.

ANKETLER TAHMİN YÜZDE 12-30 ARALIĞI

Ekonomistler, Merkez Bankası'nın politika faizini artıracığı yönünde mutabık olsa da artışın oranına dair tahminler değişiyor. AA Finans'ın PPK anketinde faiz tahminleri yüzde 12 ile yüzde 30 aralığında, Reuters'ın anketinde de yüzde 12,5 ile yüzde 30 aralığında kaydedildi. AA anketinde medyan tahmin yüzde 19,25, Reuters anketinde ise yüzde 20 seviyesinde gerçekleşti. Merkez Bankası'nın "Piyasa Beklentileri Anketi" verilerinde de beklenti yüzde 17,5 olarak belirlendi.

ULUSLARARASI BANKALAR NE DİYOR?

Uluslararası bankaların Merkez Bankası'nın faiz kararına ilişkin tahminlerinde de artırımda mutabakat, artış oranında ise farklı görüşler mevcut.

22.06.2023

Bank of America Securities (BofA) Merkez Bankası'nın politika faizini yüzde 25'e yükseltmesini beklediğini, ancak aşağı yönlü bir sürpriz için de alan gördüklerini belirtti.

ABD merkezli banka Goldman Sachs da, Merkez Bankası'nın faizi yüzde 40'a çıkarmasını bekliyor.

JPMorgan ise faizin yüzde 25'e çıkarılmasını öngördüğünü bildirdi.

Deutsche Bank, bu haftaki toplantıda faizlerin yüzde 20'ye çıkarılmasını beklediklerini açıkladı.

Piyasada 3'lü kur donemi sona erdi

Seçimlerden önce artan belirsizlik ve kurda oluşan baskının etkisiyle oluşan 3'lü kur dönemi, ekonomi yönetiminin belli olması ve piyasalardaki baskının kalkmasıyla birlikte sona erdi. Kapalıçarşı'da dolar kuru banka kotasyonlarının altına düştü.

Birol BOZKURT

Türkiye'nin 90'lı yıllarında yaşadığı üçlü kur dönemi Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden önce yeniden Türkiye'nin gündemine gelmişti. Yaşanan belirsizlik ortamı ve Kur Korumalı Mevduat (KKM) ile kur üzerinde oluşturulan suni baskı, buna ek olarak bankalara getirilen döviz kısıtlamalarının da etkisiyle piyasada Merkez Bankası'nda, bankalarda ve Kapalıçarşı'da olmak üzere üç ayrı kurun oluşmasına yol açmıştı.

Piyasada roller değişti

Seçimlerden sonra ekonominin yönetimine Mehmet Şimşek'in geçmesi, Merkez Bankası Başkanlığı'na finansal piyasaların çok yakından tanıdığı Hafize Gaye Erkan'ın atanması ve verilen rasyonel zemine dönmeliyiz mesajları piyasalarda karşılık bulmuşa benziyor.

Kur üzerindeki baskının kalkmasıyla beraber piyasalarda oluşan 3'lü kur da sona ermiş oldu. Kapalıçarşı'da dolar kuru şuanda bankaların altında oluşmuş durumda. Hatta seçimlerden önce bankalarda yüzde 5'i geçen alış satış makası da düşüşe geçti. Bankalarda bu makas ortalama yüzde 2'lere doğru çekilmiş durumda.

Konuyla ilgili görüşlerine başvurduğumuz bankacılık kaynağı, “Bankacılık sisteminin rahat bırakılmış olması buna ek olarak TL mevduat faizlerinin yüzde 50'lere çıkmış olmasının etkisiyle döviz talebi azalmış durumda. Bir miktarda olsa dövizde çıkışların hızlandığını görüyoruz. Bu da dövizin üzerinde oluşan baskıyı hafifletiyor. Ancak yine de temkinli olmak lazım kalıcı olacağını sanmıyorum” diye konuştu.

Üçlü kur döneminin seçimlerden önce oluşan belirsizlik ortamında ortaya çıktığına dikkat çeken Altın ve Para Piyasaları Uzmanı Mehmet Ali Yıldırımtürk, “Seçimden sonra hükümetin kurulması ve ekonomi yönetiminin belli olmasıyla ve normalleşme mesajlarının verilmiş olmasıyla birlikte belirsizlik ortadan kalktı ve kurda normalleşmeyi gördük.

Bankaların kurun üzerindeki baskıyı çekmesiyle beraber kur normal seviyelerine geldi. Böylece oluşan fark ortadan kalkmış oldu. Bunun da etkisiyle vatandaş döviz ihtiyacını bankalardan karşılamaya başladı.

Şuanda kapalı çarşıda dolar/TL 23.28 seviyesinden işlem görüyor. Bankalarda 5-10 kuruş daha fazla. Bunun yanı sıra bayramda vatandaşların nakit ihtiyacı olması ve dövizini bozduranların sayısının fazla olması da doların bir miktar aşağı gelmesine yol açtı. Bu da kapalı çarşıdan döviz talebinin azalmasına yol açtı” diye konuştu.

“Bayramdan sonra dolar/TL 25 olur”

Merkez Bankasının vereceği faiz kararıyla ilgili de konuşan Yıldırımtürk, “Merkez Bankası'nın faiz artıracak döviz düşecek söylentisine de katılmıyorum. Faizin yüzde 14'e yükseltilmesini bekliyorum. Kademeli bir faiz döngüsü olacağını düşünüyorum. Bayramdan sonra doların 25 lira seviyelerine çıkmasını bekliyorum” dedi.

Bankacılık kaynakları da Merkez Bankası'nın faizleri yüzde 20'lere yükseltmesini ve faiz artırım döngüsüne girildiği mesajının verilmesini beklediklerini belirtiyor. Aksi takdirde piyasada çok sert bir tepki olacağını söyleyen bankacılık kaynağı, Merkez'in faiz kararı ve vereceği mesajlar karşılık bulmaz ise Türkiye'ye şans vermek isteyen yabancı yatırımcının hayal kırıklığına uğrayacağını söylüyor.

Merkez Bankası'nın net rezervi yükselişe geçti

Merkez Bankası'nın net rezervleri de toparlanma eğilimine girdi. Buna göre Banka'nın net rezervi 9 Haziran haftasında eksi 3,17 milyar dolara yükseldi. Net rezervler önceki hafta eksi 5,7 milyar dolar olarak tarihi düşük seviyeye gerilemişti. Hatta bugün açıklanacak rezervlerde bu rakamın daha da yukarı çıkması bekleniyor.

Brüt rezervler 9 Haziran haftasında 99,8 milyar dolara geriledi. Önceki hafta bu rakam 100,5 milyar dolardı. TCMB'nin döviz rezervi ise 58,2 milyardan 57 milyar 790 milyon dolara geriledi. Altın rezervi ise 42 milyar 246 milyardan 41 milyar 993 milyon dolara geriledi. 9 Haziran haftasında net rezerv ise eksi 5,7 milyar

22.06.2023

dolardan eksi 3,2 milyar dolara yükseldi. Swap hariç net rezerv ise eksi 61,2 milyar dolardan eksi 59,9 milyar dolara çıktı.

“Merkez yabancıyla dirsek temasında”

Görüşlerine başvurduğumuz bankacılık kaynağı, Merkez Bankası'nın yabancı yatırımcılarla temasa geçtiğini söyledi ve sözlerine şöyle devam etti- “Yatırımcılar Merkez Bankası'na şans verme eğiliminde. Merkez Bankası bugün vereceği faiz kararında beklentileri karşılayan bir faiz artırımını ve söz konusu sürecin devamı konusunda mesaj verirse bu yatırımcılar belirsizliği iyice bitirecektir.

Yabancı yatırımcı satış tarafında olmak istemiyor. Ancak alış tarafında olmak içinde atılan adımları görmek istiyor. Genel tavrın şimdilik nötr kalma yönünde olduğunu söyleyebilirim. Yabancı yatırımcının gelmesiyle birlikte dolarda bir miktar düşüş olabilir ancak hisselerle dönüş için biraz daha zaman olduğunu düşünüyorum.”

Altı ay ve altı bin km kısıtlamasından önce şu 144'ü aşağı çeksek!

Alaattin AKTAŞ

22 Haziran 2023 Perşembe

Şifreli bir başlık gibi oldu, farkındayım. “**Altı ay ve altı bin kilometre kısıtlaması**” ne demek onu artık biliyoruz da 144 ne anlama geliyor, işte o yeni bir kavram. 144, Türkiye’deki kişisel ulaşım araçlarının; yani TÜİK’in açıklamasına göre “**motorlu araçların, motosikletlerin ve bisikletlerin**” fiyat düzeyi ya da endeksi. Ama yine de şifre tam çözülmüş değil; 144’ü herhangi bir fiyatla, başka bir düzeye kıyaslamak gerekiyor, o da Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasındaki fiyat.

Şimdi sıkı durun; 2022 verilerine göre Türkiye’de 144 olan kişisel ulaşım araçlarının fiyat düzeyi AB ortalamasında 100!

Motosiklet ve bisiklet, belli ki kapsamı tam tanımlayabilmek için kullanılmış; bu kapsamda ağırlıklı olarak otomobil yer alıyor.

Şimdi daha iyi anlaşılıyor mu "altı ay ve altı bin kilometre kısıtlaması"na niye ihtiyaç duyduğumuz ve bu kısıtlamada süreyi niye uzattığımız!

Hem yoksuluz, hem pahalı alıyoruz

Bu köşede dün yazmıştım. Eurostat verilerine göre AB ortalamasında 100 olan satınalma gücü paritesine göre kişi başına GSYH, Türkiye’de 69 düzeyinde bulunuyor. Bir başka ifadeyle Türkiye AB ortalamasına göre yüzde 31 yoksul. Üstelik bu ortalamayı gösteriyor. Gelir dağılımındaki çarpıklığı kattınız mı yoksulluk oranı çoğunluk için daha da belirgin.

Türk halkının kişi başına geliri düşük, satınalma gücü az. Ama Avrupa’da en pahalı otomobili biz alıyoruz. Şahane değil mi!

Türkiye’de 144 olan fiyat düzeyi AB ortalamasında 100 ama daha da ilginç bizi geçen ülke yok. En yüksek fiyat Danimarka’da ve bu ülkedeki endeks 132.

Bizi kıskanmaktan, bize gıpta ile bakmaktan ne yapacağını bilemez hale gelen Almanya'daki fiyat düzeyini gösteren endekse değinmemek tabii ki olmaz. Bizim otomobil fiyatı endeksimiz 144, Almanya'nın ise 99, evet 99! Hem zaten onların ürettiği otomobiller Türkiye'de daha pahalı satılmıyor mu...

Satılma gücü paritesine göre kişi başına geliri 117 olan Almanya'da otomobil fiyatı 99...

Satılma gücü paritesine göre kişi başına geliri 69 olan Türkiye'de ise otomobil fiyatı 144...

Şahane bir denge; yoksa dengesizlik mi?

Avrupa Birliği ortalaması 100 olmak üzere Türkiye'de geçen yıl 144'e fırlayan otomobildeki endeks değerinin 2021'de 100, 2020'de 89, 2019'da ise 106 olduğunu hatırlatalım.

Yani 2022'deki düzey bir rekora işaret ediyor.

“Nasıl oluyor da otomobil fiyatı zengin Avrupa Birliği ülkelerinin çok üstüne çıkıyor” diye kafa yormaz ya da yorduğunuz halde çare bulamazsanız, haliyle tutar otomobil fiyatlarındaki artışı durdurabilmek adına bir takım sınırlamalar getirmek zorunda kalırsınız.

Otomobilde kısıtlama süresi uzatıldı

Fahiş fiyat artışları gerekçesiyle sıfır araçların ikinci eldeki satışına altı ay ve altı bin kilometre geçmedikçe yasak getiren düzenlemenin süresi 1 Ocak 2024 tarihine kadar uzatıldı.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat da yaptığı açıklamada internet ortamında yapılan satışlarda ikinci el araç fiyatının sıfır araç fiyatını geçemeyeceğini söyledi. Bolat, bu konuda tüm online satış siteleriyle görüşüldüğünü ve otomobil fiyatlarının birkaç ay içinde dengeye geleceğini ifade etti.

Ama bunlar bir gerçeği değiştirmiyor. Niye bu duruma gelindiği, niye otomobil fiyatlarının artışına karşı önlem almaya çalışmak gerektiği gerçeğini...

Normal koşullarda aynı marka ve model bir otomobilin ikinci el fiyatı sıfır otomobil fiyatından yüksek olabilir mi? Sorun burada! Eğer ikinci el daha pahalı satılabiliyor, en azından böyle bir ilan verilebiliyorsa ortada çok daha ciddi bir sorun var demektir.

Ama biz ne yapıyoruz, bu tuhaf durumun üstüne gitmek yerine altı ay ve altı bin kilometre kısıtlaması getiriyor, sonra ikinci el daha pahalı olamaz diyerek sorunu güya çözüyoruz.

Türkiye ortalamada en ucuz ülke

Avrupa'da kişisel ulaşım araçlarını, yani ağırlıklıla otomobili en pahalı kullanan ülkeyiz ama ortalama fiyat düzeyi açısından en ucuz ülke de biziz.

Türkiye'deki tüketim mal ve hizmetlerinin ortalama fiyatını gösteren endeks 2022 yılında 40 düzeyinde oluştu. Yani ortalama fiyatta AB ülkelerinin 100 olan düzeyine göre yüzde 60 daha ucuz durumdayız.

AB ortalaması 100 olmak üzere endeks değeri gıda ve alkolsüz içeceklerde 64, alkollü içecekler ve tütünde 54, giyimde 36, televizyon ve bilgisayar gibi tüketici elektroniği başlığında toplanan kalemlerde 79, lokanta ve otellerde 52 oldu. Otomobil ağırlıklı ulaşım araçlarının endeksinin 144 olduğunu ise bir kez daha vurgulayalım.

TÜİK, tüketim mal ve hizmetlerinin hesaplanmasında yukarıda sayılan kalemler dışındaki örneğin sağlık gibi alt grupların da kapsandığını belirtti. Yoksa zaten yalnızca giyimdeki 36'lık endeks, ortalamayı 40'a çekmeye yetmezdi.

İmalatta kapasite kullanımını arttı

Naki BAKIR

22 Haziran 2023 Perşembe

Mevsimsellikten arındırılmış imalat sanayi kapasite kullanım oranı haziranda 0,3 puan artışla 76,6'ya; reel kesim güveni de 0,6 puan artarak 105,7'ye yükseldi.

İmalat sanayinde kapasite kullanım oranı haziran ayında 0,8 puan artarak 76,8'e, mevsimsellikten arındırılmış kapasite kullanımı 0,3 puan artışla 76,6'ya, mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi de 0,6 puan artarak yüzde 105,7'ye çıktı. Merkez Bankası, haziran ayında, imalat sanayinde faaliyet gösteren 1.759 iş yeri tarafından İktisadi Yönelim Anketi'ne verilen yanıtları toplulaştırarak yayımladı.

Buna göre sektör genelinde mevsimsellikten arındırılmamış ve arındırılmış kapasite kullanım oranları bu yılın ilk yarısında aylık bazda en yüksek düzeylerinin görürken, geçen yılın aynı ayındaki düzeylerin ise altında gerçekleşti.

İmalat sanayi kapasite kullanım oranı (%)		
	Mevsimsellikten Arındırılmamış	Mevsimsellikten Arındırılmış
Haziran 22	77,6	77,5
Temmuz 22	78,2	78,1
Ağustos 22	76,7	76,6
Eylül 22	77,4	77,3
Ekim 22	76,9	76,6
Kasım 22	75,9	75,9
Aralık 22	76,5	76,4
Ocak 23	75,3	75,8
Şubat 23	75,2	75,7
Mart 23	73,5	74,2
Nisan 23	75,4	75,6
Mayıs 23	76,0	76,3
Haziran 23	76,8	76,6

İmalat sanayii işyerlerinin gelecek 3 aylık döneme ilişkin beklentileri (%)						
	Mayıs Anketi			Haziran Anketi		
	Artacak	Aynı Kalacak	Azalacak	Artacak	Aynı Kalacak	Azalacak
Üretim hacmi	35,7	56,3	8,0	34,8	55,4	9,8
Toplam sipariş	37,8	54,1	8,1	35,5	53,9	10,6
-İç piyasa siparişi	38,6	52,6	8,8	35,8	50,9	13,3
-İhracat siparişi	34,6	55,4	10,0	34,0	54,2	11,8
İstihdam	16,5	79,3	4,2	20,8	74,1	5,1
Ortalama birim maliyet	50,6	43,9	5,5	62,1	32,7	5,2
Satış fiyatı	41,2	53,3	5,5	51,2	42,0	6,8

Kapasite kullanım oranı önceki aya göre; dayanıklı tüketim mallarında 2,2 puan artışla yüzde 74,6, dayanıksız tüketim mallarında 0,6 puan artarak yüzde 73,9, tüketim malları toplamında 0,8 puan artışla yüzde 74, ara mallarında 0,7 puan artışla yüzde 76,2 ve yatırım mallarında 0,8 düşerek yüzde 79,2'ye geriledi. Kapasite kullanımı önceki aya göre, imalat sanayiinin 14 alt sektöründe artarken, diğerlerinde geriledi.

Alt sektörler içinde kapasite kullanımında en fazla artış tütün ürünleri imalatında gerçekleşti. Bu alt sektörün kapasite kullanımı önceki aya göre 5,3 puan artarak yüzde 82,4'e çıktı. Tütün ürünleri, bu artışla haziran ayında tüm alt sektörler içinde en yüksek kapasite kullanımına erişti.

Kapasite kullanım oranında tütün ürünlerini yüzde 81,7 ile motorlu kara taşıtları, yüzde 80,6 ile içecek imalatı, yüzde 80,2 ile ağaç ve ağaç ürünleri, yüzde 80,1'le bilgisayarlar, elektronik ve optik ürünler alt sektörleri izledi. Önceki aya göre kapasite kullanımı artışında ise bu alt sektörü 2,6 puanla diğer metalik olmayan mineral ürünler imalatı izlerken daha sonra 2,3 puanla ana metal sanayii, 2,2 puanla bilgisayarlar, elektronik ve optik ürünler ve 1,9 puanla elektrikli teçhizat imalatı geldi.

Güvende 13 ayın en yükseği

Mevsimsellikten arındırılmadığında Reel Kesim Güven Endeksi'nin haziran ayı değeri önceki aya göre 0,1 puanlık düşüşle 108,2 düzeyinde gerçekleşti. Ancak, mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi, 0,6 puan artarak 105,7 ile son 13 ayın en yüksek düzeyini gördü.

İmalat sanayiinde faaliyet gösteren işyerleri üst düzey yöneticilerinin İktisadi Yönelim Anketi'ne verdiği yanıtlara göre bulunduğu sanayi dalındaki genel gidişat konusunda, önceki aya kıyasla daha iyimser olanların mayıs anketinde yüzde 8,4 çıkan oranı

haziranda yüzde 8,7'ye yükseldi. "Daha kötümserim" diyenlerin oranı yüzde 16,5'tan yüzde 14'e gerilerken, gidişat için "aynı" diyenlerin oranı yüzde 75,1'den 77,3'e çıktı.

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, gelecek üç ayda; üretim hacminde artış öngörenlerin geçen ayki ankette yüzde 35,7 olan oranının haziran yüzde 34,8'e düştüğü, buna karşılık azalış öngörenlerin oranının yüzde 8'den yüzde 9,8'e çıktığı görüldü. Üretimde frene basma eğiliminin artmasında sipariş beklentilerindeki gerileme etkili oldu. İç piyasa siparişlerinde artış bekleyenler yüzde 38,6'dan yüzde 35,8'e, ihracat siparişlerinde artış bekleyenler yüzde 34,6'dan yüzde 34'e geriledi. Buna göre toplamda sipariş artışı bekleyenlerin oranı yüzde 37,8'den yüzde 35,5'e düştü.

Zam eğiliminde artış

Gelecek üç ayda satış fiyatlarında artış öngörenlerin oranı haziranda 10 puan birden artarak yüzde 51,2'ye yükseldi. Bu eğilimde, üretim maliyetleri ve faizlerde yükseliş beklentisinin hızla artması etkili oldu. Kısa vadeli TL kredi faizlerinin gelecek üç ayda artmasını bekleyenlerin mayıs anketinde yüzde 31,2 olan oranı haziranda yüzde 62,8'le ikiye katlandı. Gelecek üç ayda ortalama birim maliyetlerinde artış bekleyen sanayicilerin oranı da yüzde 50,6'dan yüzde 62,1'e çıktı.

İstihdamı artırma eğilimi

Tüm bunlara rağmen, gelecek üç ayda istihdam artışı öngörenlerin oranı yüzde 16,5'ten yüzde 20,8'e yükseldi. Sanayicilerin yüzde 74,1'lik bir bölümü istihdam düzeyinin aynı kalacağını belirtirken, yüzde 5,1'lik bir kesim ise azalacağı yönünde görüş bildirdi. Yeni yüzde 34 artırılan asgari ücret ile faiz ve birim maliyetlerdeki artış beklentileri ve üretimde fren eğilimlerine rağmen sanayi işverenlerinin istihdamı artırma eğiliminde olduğu dikkati çekti.

Yıllık ÜFE beklentisi yüzde 60,3

Sanayicilerin gelecek 12 aylık dönem sonu itibarıyla yıllık enflasyon (ÜFE) beklentisi düşmeye devam etmekle birlikte yüksek düzeyini korudu. Ocak ayında yüzde 77,2, şubat ayında yüzde 74,2, mart ayında yüzde 70,4, nisanda yüzde 67,6, mayısta yüzde 60,3 olarak ölçülen gelecek 12 ayın sonundaki yıllık ÜFE artışı beklentisi haziran ayında 60,3'e indi. Geçmiş 12 aya göre gelecek 12 ayda daha fazla sabit sermaye yatırımı öngörenlerin mayısta yüzde 29,7 olan oranı da haziranda yüzde 28,7'ye geriledi.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan yeni dönemin ipuçlarını verdi

CHP'yle ilgili değişim taleplerine ilişkin, Kılıçdaroğlu tatmin edici açıklama yapmaktan kaçınıyor ama yeni dönemin siyasi gündemine ilişkin değerlendirmeleri Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan aldık.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın mesajlarına değineceğim ama önce seçimden sonra AK Parti'nin ilk grup toplantısı olması nedeniyle gözlemlerimi aktarmak istiyorum.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Meclis'e gelmeden önce şeref salonunun içi dışı dolmuştu. Her seferinde seçim olur, Erdoğan kazanır ve Meclis'e gelirken kalabalık bir heyet tarafından karşılanır. Siyasetin ilacı başarı. O da Erdoğan'da var. Kılıçdaroğlu grup toplantısına geliyor, kendisine eşlik eden Grup Başkanı Özgür Özel aynı zamanda onun koltuğuna talip.

BAKANLARDAN İZLENİMLER

Milli Savunma Bakanlığı'nda halef selef olan Hulusi Akar ile Yaşar Güler Meclis'e birlikte geldiler.

İçişleri Bakanlığı döneminde olağanüstü bir tempoda çalışan Süleyman Soylu ise belini incitmişti. Selamlaştık, geçmiş olsun dedik. Yeni İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya daha önce Ankara'da bürokraside görev yaptığı için olsa gerek Meclis'e hiç yabancı değildi.

ARDA'NIN GOLÜ

Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'la Galler maçını konuştuk. Cumhurbaşkanı Erdoğan, kaptanımız Hakan Çalhanoğlu'nu arayıp tebrik etmişti. Ama attığı muhteşem gol nedeniyle Arda'yı arayıp pozisyonu yorumlaması ilginçti. Erdoğan eski futbolcu olması nedeniyle hem sporla çok ilgili hem de futbolcuların pozisyonlarını izleyip "Gole gidiyor" ya da "Bu da kaçır mıydı?" diye

yorum yapıyor. Arda gerçekten ender gollerden birine imza attı. Erdoğan hem siyasette hem sporda pozisyonları doğru yorumladığı için bugün ayakta.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Meclis'e gelişi ve gidişi sırasında kendisine Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş eşlik etti. Bir dönem önce bu görevi Mustafa Şentop yerine getiriyordu. AK Parti grubunun kapısına gelince Numan Kurtulmuş oradan ayrıldı. Toplantıdan sonra tekrar kapıya kadar eşlik etti.

YENİ BİR TABLO VARDI

AK Parti grubuna girince ilk kez bu kadar yenilenme olduğunu fark ettim. Yıllardır basın locasında grup toplantılarını birlikte izlediğimiz gazeteciler Şebnem Bursalı ve Hulki Cevizoğlu ise milletvekili sıralarında yerlerini almışlardı. Hazine ve Maliye Bakanlığı görevini üstlenen Mehmet Şimşek'i tekrar bakanlık sıralarında görmek güzeldi. AK Parti oturumunu yöneten Özlem Zengin, ilk günün anlamına uygun bir konuşma yaptı. Erdoğan, Grup Başkanı Abdullah Güler ile Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'la birlikte oturdu.

6'LI MASA ÜZERİNDEN YÜKLENDİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın mesajlarına gelince. Kılıçdaroğlu'nu 6'lı Masa üzerinden eleştirdi. CHP liderinin, "Değil 6'lı, gerekirse 16'lı masa kuracağım" sözüne, "Ne diyorlar; 6'lı masa. Şimdi 16'lı masa diyor. Yetmez. Bunu daha da artırman lazım" diye seslendi. Ama belli ki Kılıçdaroğlu'nun 16'lı masa çıkışı Erdoğan'ın radarına girmiş. "Değil 16'lı, 160'lı masa kursa da milletin tokadını yemekten kurtulamaz" diye yüklendi.

KUMAR MASASI

Tam da İYİ Parti'nin kurultayı öncesinde Erdoğan 6'lı Masa'ya eleştirilerini Meral Akşener'in, "kumar masası" çıkışı üzerinden sürdürdü. "6'lı Masa kurdular. Bir kumar ve pazarlık masasından öteye geçemedi. Bu masaya ben kumar masası demedim, noter masası demedim. Diyen kimdi? O masanın etrafında olanlar" diye konuştu.

TAHT KAVGASI

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, CHP'de Kılıçdaroğlu ile İmamoğlu arasında yaşanan koltuk kavgasını nasıl yorumladığını merak ediyordum. "Taht kavgası" dedi. Yani millete bir faydası olmayan "taht kavgası", ben daha çok "Taht Oyunları"na benzetiyorum. "Game of Thrones." Erdoğan, "Baba oğul arasındaki taht mücadelesinin bizim için önemi yok. Su alan gemi dümenine kim gelmiş, önemi yoktur" dedi.

Erdoğan ilk değerlendirmesinde, "Gemi şu anda bordasından çok kötü çarptı" demişti. Erdoğan'ın bu benzetmesini CHP içindeki muhalefet de satın aldı. İlhan Cihaner, "Gemi su alıyor" diye çıkış yaptı.

İMAMOĞLU VE YAVAŞ'A GÖREV

İKİ gözlemim oldu. Erdoğan, her ne kadar Kılıçdaroğlu'nu hedef alsa da Kılıçdaroğlu'nun CHP'nin başında kalmasını istiyor. Kılıçdaroğlu'nu hedef alarak onun cumhurbaşkanı adayı olmasını sağlamıştı, şimdi Kılıçdaroğlu'na yüklenerek onun CHP'nin başında kalmasını sağlıyor.

İkinci ise, İmamoğlu ile Kılıçdaroğlu arasındaki mücadelenin sürmesini istiyor. Dün o denkleme Mansur Yavaş'ı da soktu. İmamoğlu ve Yavaş'ı, CHP'ye genel başkan yardımcısı olarak almasını önerdi. "İki koltuk al yanına. Birini İstanbul'a, diğeri Ankara'ya ver. Onlar da orada otursunlar" dedi.

BAŞÖRTÜSÜ TEKLİFİ

Erdoğan yerel seçimlerden önce başörtüsüyle ilgili anayasa değişikliğini gerçekleştirmek istiyor. Ekim ayında harekete geçilecek.

Kılıçdaroğlu'na, "Eğer dürüstsünüz, samimi iseniz başörtüsü meselesini anayasa ile teminat altına alalım. Dürüst olmazsanız sizi milletimize bangır bangır anlatacağım" diye seslendi.

Erdoğan, başörtüsü hamlesi ile muhalefeti bölebilir. İYİ Parti, Saadet, DEVA, Gelecek ve Demokrat Parti, başörtüsünün aleyhinde oy kullanabilir mi? Geriye CHP ile Yeşil Sol Parti kalacak. Eğer CHP hayır derse Erdoğan onu meydanlarda kullanır.

EKONOMİ YÖNETİMİNE GÜVEN

ERDOĞAN'ın konuşmasında yeni ekonomi yönetimiyle ilgili bölümü atlarsam önemli bir eksiklik olur. Erdoğan, "Ekonomide güçlü, yetkili bir ekip kurduk. Ekonomik Koordinasyon Kurulu ilk toplantısını yaptı. Büyümekte kararlıyız. Vatandaşın işini, aşını koruyup büyütmesi önceliklerimizdir. Enflasyonla mücadele konusunda kararlı adımlar atacağız" dedi. Bugün Merkez Bankası'nın faiz artırımını nedeniyle gözler yeni ekonomi yönetiminde olacak. Erdoğan'ın desteğiyle yeni ekonomi yönetiminin başarılı olacağından kuşku yoktur.

SEÇİM DEĞERLENDİRMESİ

KILIÇDAROĞLU seçimi kaybetmesine rağmen kendisini başarılı ilan etti. Bir özeleştiri yapmaya yanaşmıyor ama Erdoğan, seçim sonuçlarını masaya yatırdı. Dün de "Mazeret aramadan, vatandaş suçlamadan kendi iç muhasebemizi yapıyoruz. MYK toplantılarımızda değerlendirmeleri dinleme fırsatı bulduk. Kuyumcu titizliğinde yürüteceğimiz çalışmaları. Muhasebe sürecini neticelendireceğiz. Hatamız varsa düzeltereğiz. Milletimizin çizdiği istikamette yolumuza devam edeceğiz" dedi. Seçim kazanılacaksa bu yaklaşıma ihtiyaç var.

22.06.2023

HEDEF YEREL SEÇİMLER

Dün de dikkat çekmiştim. Erdoğan seçimi kazandığı gece yeni hedef olarak yerel seçimleri göstermişti. AK Parti grubunda da “Yerel seçimleri ihmal etmeyeceğiz. Psikolojik üstünlüğü devam ettireceğiz. Hedefimiz, son seçimlerde el değiştiren belediyeler önce olmak üzere daha fazla belediyeyi kazanmaktır. Büyükşehirlere daha fazla asılacağız. Rehavete kapılmadan kutlu yolda yürüyeceğiz” dedi.

Esfender KORKMAZ

Şimşek ve faiz çözüm olur mu?

Faiz artışı, Reel Faiz seviyesinde olmazsa, kalıcı çözüm olmaz.

Mehmet Şimşek'in getirilmesi ve faiz artışının tek nedeni, Türkiye'ye yeniden yabancı sermaye çekmektir. Ancak yabancı sermayenin gelmesi için bir kişi ve faiz artışı yeterli olacak mı?

1) Eğer bir ülkede ekonomik istikrar sorunu varsa, belirsizlik varsa, yabancı sermayenin gelme olasılığı düşüktür.

Türkiye'de, demokrasi, hukuk ve mülkiyet güvencesi sorunu var. Enflasyon sorunu, cari açık sorunu, işsizlik sorunu ve döviz sıkıntısı var. Bu nedenle, ekonomi kırılgan ve risk yüksektir. Bu nedenlerle doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelmez. Bir kısım spekülasyon, geçici sıcak para girebilir. Ancak gerek cari açığın finansmanını ve gerekse döviz sorununu aşmamız için, uzun dönemli kalıcı yabancı yatırım sermayesinin gelmesi lazım.

2) Türkiye'nin Raitingi "aşırı spekülasyon-yatırım yapılamaz" seviyesindedir. İflas Risk prim oranı (CDS) yüksek, 500 baz puandır. Yabancı sermaye girişi kişilere bakmaz, risklere bakar.

3) Yatırım bürokrasisi ağırdır. Söz gelimi, turizm yatırımı için en az 5 bakanlık ve belediyelerden izin-onay almak gerekir. İmar onayı yıllar sürüyor. Ancak Ankara istediğine bir gecede onay çıkarıyor ama hangi şartlar altında?

4) Plan-ciddi program ve fiyat istikrarı olmadığı için uzun vadeli yatırım kararı vermek, fizibilite hazırlamak imkanı sınırlıdır.

5) Vergi kaçağı, kayıt dışı ekonomi yaygın olduğu için, ciddi yatırım sermayesi açısından haksız rekabet sorunu vardır.

Dünya Bankası Raporunda, Türkiye'nin yolsuzlukla mücadele notunun 2011'de 44.13 iken, 2021'de 23.67'ye gerilediği açıklandı. Bu durum yabancı sermayeyi ürkütüyor.

22.06.2023

6) Ne kadar olduğunu dahi tam olarak bilemediğimiz sığınmacılar, Türkiye'nin sağlık ve sosyal dengesini bozdular. Yatırımlar için güvenlik sorunu oluştu.

Sonuç olarak;

Faiz reel faiz seviyesinde ise tek başına kısa dönemli bir miktar sıcak para girişine neden olabilir. Türkiye'nin acil döviz sorununu bir süre erteler ama çözmez.

İbrahim Kahveci

Efendiler!

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı açıkladı: En düşük memur maaşı 22 bin lira olacak. Kapağı devlete memur olarak attığın an maaş 22 bin lira...

Ya da kapağı devlete işçi olarak attığın an maaş 17 bin lira... Ama özel sektörde ortalama maaş 12,670 lira.

Maaşları ödeyenler (özel) maaşlarını ödediklerinin (kamu) yarısına yakın maaş alacak. Böyle bir düzen nasıl kurulur ve nasıl uygulanır?

Artık özel sektör üzerinden kalkınma, özel sektörde çalışma gibi bir motivasyon bu ülkede bitti demektir.

Zaten yoktu ama artık daha da zorlaştı.

Mesaj şu...

Özelde çalışanın canı çıksın... Hatta savcı halı sahaya erken geldi diye sizler maçı yarıda bırakıp sahayı savcınıza vermezseniz derhal gözaltı ve kodes sizi bekliyor olabilir.

Haddinizi bilin... Çalışın ve efendilerin maaşlarını ödeyin.

Şimdi onca makam aracı, onca makam şoförü nasıl bakılacak... Çakar araçlarla giderlerken sakın ha aracınızı kenara çekip yol vermemezlik etmeyin...

İşin sokak muhabbeti kısmını geçerek gerçeğe bakalım.

2007 yılı:

Nüfus 70.586 bin kişi

Kamu istihdamı 2.927 bin kişi

Nüfusun %4,15'i kamuda istihdam ediliyor.

22.06.2023

2022 yılı:

Nüfus 85.280 bin kişi
Kamu istihdamı 5.037 bin kişi
Nüfusun %5,91'i kamuda istihdam ediliyor.

Kısacası durum şu: Nüfusa orantıladığımızda kamu istihdamı 3.540 bin olması gerekirken 5.037 bin kişiye çıkmış.

Kamuda açık ve net olarak 1,5 milyon kişi fazladan istihdam ediliyor.

Diyeceksiniz ki, taşeron işçiler kadroya alındı, aslında eskiden de bunlar kamuya çalışıyordu ama taşeron olduklarından kadroları gözükmüyordu...

O zaman memur dediğimiz 'genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin' istihdamına bakalım: Orada da memur istihdamı 2007 yılından bugüne 1.727 binden 2.649 bine yükselmiş. Merkezi kamu istihdamında da nüfusa oran 2,45'ten 3,11'e çıkmış. Kamu personel sayısı nüfusa oranla artsaydı 2.085 bin olması gerekirken 563 bin fazla istihdamla 2 milyon 649 bin olmuş.

Kamu istihdam artışı sadece taşeron işçilerden kaynaklanmamış, memur kısmında da hızlı bir istihdam artışı gerçekleşmiş.

Hatırlarsanız SGK açığı ve kamu personel ödemesi hakkında bilgiler veriyordum. Bu yılın ilk 3 ayında SGK'ya Hazine'den aktarılan para ile kamu personel maaş ödemesinin bütçe gelirlerinin yüzde 53'üne ulaştığını vermiştim.

Bu rakam çok büyük bir oran... Oysa bu oran yüzde 40'ları geçmemeliydi.

Ama durun... Henüz ne emekli maaş zamları yapıldı ne de EYT ödemeleri yapıldı... Hatta kamu maaş zamları da yapılmadan bu orana geldik.

Acaba yılın ikinci yarısında kamu bütçesi ne hale gelecek!!! Ya da Mehmet Şimşek'in Bakanlık devir teslim töreninde söylediği cümle "Maliye politikası da enflasyonla mücadeleye destek olacak" sözü gerçekleşecek mi?

Ben söyleyeyim: Hiç sanmıyorum...

Arjantin benzeri bir çıkmaza girmiş bulunduğumuzu tekrar edeyim.

22.06.2023

Kamu istihdamının yüksekliği kamu kaynaklarının verimsizliğine neden olur. Kamu hizmetlerine yatırım yerine vergiler ücretlere ve kamu personelinin aracından tutun bürosuna kadar ekstra giderlere harcanır.

Ama asıl sorun şudur: Kamu-özel ücret dengesi bozulduğunda toplumda özel sektör üzerinden kalkınma vs artık olmaz. İnsanların tek hayali kapağı kamuya atmak olacağından bu sürdürülemez ve ülkeyi yapısal olarak çökertecek bir yola girildiğini gösterir.

Bu arada not: Kamu-Özel ücret dengesi asgari ücretle ölçülmez. Burada ölçü ortalama ücrettir.

Hatta tüm kamu personel ücretinin ortalama ücrete endekslenmesi gerekir. Bu sayede herkes aynı gemide olarak tüm ülkenin kalkınmasına çalışır.

Maaşı garanti, işi garanti olan hangi çalışan kaygı duyar ve daha çok çalışır?

Yapısal yıkımlar maalesef ardı ardına hayatımıza giriyor ve biz bunu sadece seyrediyoruz.

Oysa Milletin efendisi köylüdür demişti Mustafa Kemal Atatürk.